

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ikääntyvien ja vailla työkokemusta olevien nuorten ikäsyrynnästä työnhaussa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Veera Ruohon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 576/2018 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta kaikenikäisillä on yhtäläiset mahdollisuudet työllistyä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lainsäädännössämme on kattavat syrjinnän kiellot. Yhdenvertaisuudesta ja syrjinnän kielloista säädetään yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014). Sukupuolten välisestä tasa-arvosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986) ja työsopimuslaki (55/2001) edellyttää työntekijöiden tasapuolista kohtelua. Näitä täydentävät vielä rikoslain työsyryntäsäännökset.

Työnantaja voi liikkeen johdollisen päätösvaltansa nojalla päättää, keitä se palkkaa palvelukseensa. Työhönottopäätöksiä rajoittaa kuitenkin syrjinnän kiellot. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään syryntä muun muassa iän perusteella. Yhdenvertaisuuslain mukaan työnantajan tulee myös edistää yhdenvertaisuutta. Toimenpiteiden laatuun ja laajuuteen katsotaan vaikuttavan sekä työpaikan tarpeet että käytettävissä olevat voimavarat. Edistämistoimenpiteiden tulee kuitenkin olla tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia ja niitä suunniteltaessa huomiota voidaan kiinnittää nykyisen henkilöstörakenteen lisäksi myös tulevaisuuden haasteisiin.

Yhdenvertaisuuslain mukaan erilainen kohtelu työsuhteessa ja julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa sekä työharjoittelussa ja muussa vastaavassa toiminnassa samoin kuin työhön tai palvelukseen otettaessa on oikeutettua, jos kohtelu perustuu työtehtävien laatua ja niiden suorittamista koskeviin todellisiin ja ratkaiseviin vaatimuksiin ja kohtelu on oikeasuhtaista oikeutettuun tavoitteeseen pääsemiseksi. Ikään tai asuinpaikkaan perustuva erilainen kohtelu on lisäksi oikeutettua, jos kohtelulla on objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu työllisyyspoliittinen tai työmarkkinoita koskeva tavoite taikka jos erilainen kohtelu johtuu eläke- tai työkyvyttömyysetuuksien saamisedellytykseksi vahvistetuista ikärajoista.

Yhdenvertaisuuden edistämiseksi työelämässä osana valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusohjelmaa tehdään yhdenvertaisuuden arviointiopus ja päivitetään Suomen sähköisessä säädöskokoelmassa (FINLEX) olevaa yhdenvertaisuuden arvioinnin työkalua työelämäkysymyksissä ja erityisesti rekrytoinnissa keväällä 2019.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 576/2018 vp

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa syrjintää työelämässä. Viimeisin laaja työsyryntätutkimus on Työsyryntän seuranta Suomessa vuodelta 2014 (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 53/2014). Syryntän ja eriarvoisen kohtelun seuraamiseksi rakennettiin malli, joka mahdollistaa sekä ilmiön kokonaisvaltaisen kuvaamisen että kehityksen seuraamisen jatkossa. Seurattavat perusteet ovat yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain mukaiset kielletyt syryntäperusteet.

Työ- ja elinkeinoministeriön työolobarometrit mittaavat palkansaajien havaitsemaa syryntän yleistä esiintymistä omalla työpaikalla. Vuoden 2017 Työolobarometrin mukaan palkansaajista viisi prosenttia oli työpaikallaan havainnut nuoreen ikään perustuvaa syryntää ja yhdeksän prosenttia oli havainnut syryntää korkean iän perusteella. Ikään liittyvät syryntähavainnot ovat aavistuksen vähentyneet 2000-luvulla. Yleisimmin syryntähavainnot perustuivat työsuhteen määraikaisuuteen (13 %) sekä terveydentilaan (10 %).

Työllisyys on kasvanut hallituskauden aikana nopeasti ja hallitusohjelmassa asetettu työllisyys-tavoite saavutettiin vuoden 2018 lopussa. Suomen työllisyysasteen trendi kohosi joulukuussa 72,5 prosenttiin ja työttömyysaste laski 6,6 prosenttiin. Työllisyys kohenee erityisesti nuorten 25–34-vuotiaiden miesten joukossa. Nuorten miesten työllisyysaste nousi vuoden aikana eniten, kolme prosenttiyksikköä. Koko hallituskaudella kuitenkin ylivoimaisesti eniten on noussut 55–64-vuotiaiden työllisyysaste, 6,4 prosenttiyksikköä.

Talouspolitiikan arviointineuvoston vuoden 2018 raportin mukaan työllisyyskasvua on edistänyt kansainvälinen kysyntä, mutta myös hallituksen politiikka on johdonmukaisesti tukenut työllisyyden kasvua. Hallituksen toimien vaikutus työllisyyden kasvuun on todennäköisesti ollut huomattava, vaikka vaikutuksen suuruutta ei voidakaan tarkkaan arvioida.

Hallitus on panostanut nuorten työllistymisen tukeen. Hallitus on tukenut nuorten yhden luukun palvelupisteiden, Ohjaamojen, vakiinnuttamista viiden miljoonan euron vuotuisella rahoituksella. Lisäksi hallitus on käynnistänyt tulosperustaisia hankintoja lisäävän hankkeen, johon ohjattiin 15 miljoonaa euroa. Tavoitteena on saavuttaa 10 000 nuorta näiden palveluiden piiriin.

Työllisyysasteen nostaminen tulee olla tavoitteena myös pidemmällä aikavälillä. Tulevalla vaalikaudella tehtävien päätösten valmistelua varten hallitus on toteuttanut selvityksen osatyökyisten työllisyydestä, palveluista ja etuuksista. Selvityksessä ehdotetun työkykyohjelman avulla voitaisiin helpottaa osatyökyisten työttömien työkyvyn tunnistamista ja tarkoituksenmukaisiin palveluihin osallistumista sekä lisätä työmarkkinaosallisuutta.

Hallitus on myös asettanut työryhmän valmistelemaan toimenpiteitä ikääntyneiden työllisyyden nostamiseksi edistämällä työssä pysymistä ja työttömien uudelleen työllistymistä. Työryhmä selvittää tulevan vaalikauden tarpeisiin keinoja, joilla voidaan edelleen vahvistaa ikääntyneiden osaamista, työkykyä sekä työkykyä edistäviä palveluita ja alentaa ikääntyneiden työllistämisen kynnystä.

Työolobarometrien mukaan palkansaajien keskuudessa usko omaa ammattia ja työkokemusta vastaavan työn saamiseen, jos jäisi työttömäksi, on viime vuosina vahvistunut selvästi. Nuorimmat arvioivat useimmiten löytävänsä uuden työn (95 %), 55–64-vuotiaat selvästi harvemmin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 576/2018 vp

(63 %). Arviot ovat kuitenkin iäkkäimpien joukossa muuttuneet selvästi aiempaa myönteisemmiksi vuosina 2017 ja 2018.

Helsingissä 5.2.2019

Työministeri Jari Lindström